

[Komentář k textu vzniklému v rámci Charty 77]

Ladislav Hejdánek

♦ poznámky, česky, vznik: 1977/1989

♦ notes, Czech, origin: 1977/1989

[Komentář k textu vzniklému v rámci Charty 77]

Charta 77 hájí zájmy občanů, kteří jsou trestně stíhaní za své názory a přesvědčení. O tom mimo jiné svědčí několik významných materiálů, které v poslední době podepsali její mluvčí.

Jde o otázku nejenom závažnou, ale i náročnou. Proto se z občanské iniciativy ustavuje v rámci Charty 77 pracovní skupina, která se chce touto stránkou porušování lidských práv zabývat. V rámci svých praktických možností se hodlá věnovat *všem případům podobného postihu bez ohledu na osoby*, pokud sama postižená osoba, případně její rodina, podobnou pomoc neodmítne. Skupina je volná ve svém složení, to znamená, že je otevřena každému, kdo chce v ní účinně pracovat. Základním hlediskem, jímž se skupina hodlá řídit, bude skutečný důvod postihu, nikoliv oficiální znění obvinění.

Skupina bude především případy postihu průběžně registrovat. Připraví materiály různého obsahu, rozsahu a zaměření. Vedle základních dokumentů (předběžně počítá mj. s přehledem postihů za uplynulý rok, s materiálem o naší justici a vězeňství – pracovní názvy) to budou různá konkrétní sdělení, týkající se jednotlivých osob nebo skupin, informace apod. Míni zajišťovat odbornou (právní) pomoc, vyhledávat advokáty, morálně i jinak pečovat o rodiny. Vyvine maximální úsilí pro to, aby postižený (jeho rodina, přátelé) měl jistotu, že není sám, ale že se mu a jeho rodině dostává praktické i morální podpory. Podle konkrétní situace se skupina bude věnovat i postihům dětí postižených. Předpokládáme, že konkrétní úkoly se budou objevovat právě s ohledem na konkrétní situaci a na dané možnosti. Zatím neujasněnou zůstává otázka případného vztahu skupiny (její oddělené části?) k Amnesty International.

Skupina předpokládá zjevné, jasné a pružné spojení s mluvčími Charty. Zjevnost vidí v tom, že mluvčí budou o koncepci její práce informováni, případně dostanou další informace, jež si vyžádají. Skupina bude vážně projednávat náměty mluvčích pro svou práci. Očekává také, že mluvčí budou průběžně skupině předávat všechny případy, o nichž se dozvědí a které jsou středem pozornosti skupiny. Závažné dokumenty skupiny předáme mluvčím s tím, že je (po případných úpravách dle jejich připomínek) podepíší a vydají jako oficiální dokumenty Charty. Volnost a pružnost spojení vidíme v tom, že rytmus a formy styku budou dány konkrétními okolnostmi, že nedojde k budování organizačních struktur a mechanismů. Skupina je toho názoru, že podobnou činnost je nadále nutno vykonávat systematicky a s koncepcí a že ji nelze vyčlenit z Charty, protože tak by se této občanské iniciativě doslova amputovala nejzávažnější část její náplně a vznikla by nutnost hledat pro tuto práci platformu jinou. Členové skupiny pokládají tuto druhou alternativu za mnohostranně nevhodnou a zejména pro stoupence Charty (bez ohledu na to, jsou-li signatáři nebo ne) za těžko pochopitelnou a akceptovatelnou.

Poznámky LvH:

1. Ch. 77 nehájí „zájmy“ občanů, ale jejich práva; to se někdy může krýt, ale jindy nemusí.
2. Skupina chce vzniknout a pracovat „v rámci Charty 77“. Po mém soudu je zapotřebí, aby se ustavil samostatný výbor na obranu vězňů a také pobočka Amnesty International (ta už v žádném případě nemůže být složkou Ch. 77). Snad by byl možný kompromis v tom smyslu, že by skupina první kroky mohla udělat pod střešou Ch. 77 a později že by se osamostatnila. Kontakt s Ch. 77 lze ovšem jen přát, ale kompetence musí být samostatná. Je třeba pamatovat na to, aby nevznikl precedent.
3. V krajním případě lze z pracovní skupiny udělat výjimečnou záležitost; nicméně mám za to, že je třeba věc koncepčně podrobit důkladnému přezkoumání a diskusi. Kdyby měly různé programové a pracovní skupiny zůstat začleněny do Ch. 77, znamenalo by to jednak revizi některých bodů

základního dokumentu, resignaci na záměry, které formuloval zejména prof. Patočka a dříve nebo později proměnu Ch. 77 v organizaci.

4. Je ovšem třeba učiniti jasno v tom, že se Ch. 77 ani její mluvčí nechtějí od podobných iniciativ odtahovat. Hlavním důvodem je jednak to, že pokusy o integraci a centralizaci občanských iniciativ budou věc fakticky jen brzdit, jednak o to, že v takovém případě vznikne nutnost vytvořit novou „Chartu“, která by se podobné deviaci vyhnula. Kromě toho existují zkušenosti z jiných socialistických zemí, kde iniciativy jsou co do specializace a dokonce i co do území pluralitní.

5. Příští týden bychom mohli pozvat L. P. k rozhovoru, kde by se vše vyjasnilo.